

ການທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວ ທາງເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ

ຄຳສະຫວ່າງ ໄຊສຳພັນ¹, ທອງພັນ ຈັນຖາວອນ² ແລະ ໄພວັນ ປຸນນາລີ³

ພາກວິຊາບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ, ສປປ ລາວ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ແມ່ນເພື່ອທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອ 1) ທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ, 2) ການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ, ເຊິ່ງກຸ່ມເປົ້າໝາຍຂອງການຄົ້ນຄວ້າແມ່ນເຄື່ອງມືນະໂຍບາຍການເງິນຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການເກັບລວບລວມຂໍ້ມູນແມ່ນມາຈາກບົດລາຍງານທາງເສດຖະກິດປະຈຳປີຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແຕ່ປີ 1986 ຫາ ປີ 2020 ຈຳນວນ 35 ປີ ເຊິ່ງປະກອບລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ, ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວ ຕາມວິທີຂອງຕາມວິທີຂອງ Engle and Granger ແລະ ການທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະສັ້ນຕາມແບບຈຳລອງ Error Correction Mechanism ແລະ ການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນຂອງຄວາມສຳພັນຂອງຕົວປ່ຽນ.

ຜົນການທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຂໍ້ມູນຕົວປ່ຽນ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ, ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນພົບວ່າຂໍ້ມູນທີ່ນຳມາທົດສອບມີຄວາມບໍ່ນຶ່ງໃນລະດັບ $I(0)$ ແລະ ມີລັກສະນະຄວາມນຶ່ງຢູ່ຮູບແບບ $I(1)$ ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01. ດັ່ງນັ້ນ, 1) ທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ພົບວ່າຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ ທັງສອງຕົວປ່ຽນມີຄວາມສຳພັນໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ໄລຍະສັ້ນ ທັງສອງທິດທາງດ້ວຍກັນ ໂດຍຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ມີຄວາມບ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໃນອັດຕາ 63.09% ແລະ ຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດມີຄວາມບ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວ ໃນອັດຕາ 40.52%. ສ່ວນສຳລັບລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສຳພັນໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ໃນທິດທາງດຽວກັນ ໂດຍຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ມີຄວາມບ່ຽງເບນໄປຫາຈຸດດຸນຍະພາບໄລຍະຍາວໃນອັດຕາ 55.05% ແລະ ຄວາມໄວຂອງການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ໃນອັດຕາ 37.42%. 2) ການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ພົບວ່າລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານມີຄວາມສຳພັນກັນເປັນເຫດເປັນຜົນທັງສອງທິດທາງ, ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ມີຄວາມສຳພັນເປັນເຫດເປັນຜົນທັງສອງທິດທາງ.

ຄຳສຳຄັນ: ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ, ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ, ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ, Cointegration, ECM

¹ ເຈົ້າຕຳພິວຸດ: ຄຳສະຫວ່າງ ໄຊສຳພັນ,
ພາກວິຊາບໍລິຫານ, ຄະນະເສດຖະສາດ
ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ,
ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ
ເບີໂທ: +8562022833232,
ອີເມວ:
xaysamphanhsanh@gmail.com
² ເບີໂທ: +8562022518899,
Email: Thongphanh@su.edu.la
³ ຫ້ອງການການເງິນ, ສຳນັກງານ
ອະທິການບໍດີ, ມະຫາວິທະຍາໄລ
ສຸພານຸວົງ,
ເບີໂທ+8562022350340,
E-mail: phounnaly@gmail.com

ຂໍ້ມູນບົດຄວາມ:

ການສົ່ງບົດ: 09 ເມສາ 2023
ການປັບປຸງ: 2 ພຶດສະພາ 2023
ການຕອບຮັບ: 17 ພຶດສະພາ 2023

The Test of Relationship Between Government Expenditure and Economic growth of Lao PDR

Khamsavang XAYSAMPHANH¹, Thongphanh CHANTHAVONE² and Phayvanh PHOUNNALY³

Department of Business Management, Faculty of Economic and Tourism, Souphanouvong University, Lao PDR

Abstract

The purpose of this study is to examine 1) relationship between government expenditure and economic growth of Lao PDR in short-term and long-term period, and 2) the Granger Causality between the government expenditure and economic growth of Lao PDR. The research target group is monetary policy instruments of Lao PDR government, and the instrument used to collect data is annual economic report of the Bank of the Lao PDR and Asian Development Bank in the period of 1986-2020 (35 year), including government expenditure, GDP and GDP per capital. The research tested a relationship between the government expenditure and economic growth of Lao PDR for long-term period by applying the Engle and Granger method and short-term through the Error Correction Mechanism. And the Granger Causality test for variables relationship.

The results of unit root test found that all of government expenditure variables, GDP variables and GDP per capital are non-stationary at I (0) and characterization of stationary by I (1) process at the 1% level. Therefore, 1) relationship between government expenditure and economic growth of Lao PDR, the results indicate that the government expenditure and GDP of Lao PDR has bidirectional relationship in the short-term and long-term period, which the short-term adjustment of government expenditure deviates to the long-term equilibrium with a velocity of 63.09%, and short-term adjustment of GDP deviates to the long-term equilibrium with a velocity of 40.52%. Moreover, the results indicate that the government expenditure and GDP per capital of Lao PDR has unidirectional relationship in the short-term and long-term period, which the short-term adjustment of government expenditure deviates to the long-term equilibrium with a velocity of 55.05%, and short-term adjustment of GDP deviates to the long-term equilibrium with a velocity of 37.42%. 2) The results of Granger Causality test show that the growth of GDP and the growth of government expenditure have bidirectional relationship in the short term, as well. Furthermore, the results of Granger Causality test indicate that the growth of GDP per capital and government expenditure have bidirectional relationship in the short term.

Keywords: *Government expenditure, GDP, GDP per capital, Cointegration, ECM*

¹**Correspondence:** Khamsavang XAYSAMPHANH, Department of Business Management, Faculty of Economic and

Tourism, Souphanouvong University, Tel: +8562022833232, E-mail:

xaysamphanhsanh@gmail.com

² Tel: +8562022518899,

E-mail: Thongphanh@su.edu.la

³ Financial office, Rector's

office, Souphanouvong University,

Tel: +8562022350340,

E-mail: phounnaly@gmail.com

Article Info:

Submitted: Apr 09, 2023

Revised: May 2, 2023

Accepted: May 17, 2023

1. ພາກສະເໜີ

ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມໃຫ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງມີສະຖຽນລະພາບນັ້ນລັດຖະບານຂອງແຕ່ລະປະເທດມີບົດບາດສຳຄັນໃນການກຳນົດນະໂຍບາຍການເງິນ ແລະ ເປັນໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງກະຊວງການເງິນໂດຍນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທາງການເງິນໄດ້ແກ່: ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ, ການເກັບພາສີ-ອາກອນ ແລະ ການກໍ່ໜີ້ສາທາລະ ເຊິ່ງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສຳຄັນຢ່າງໜຶ່ງຂອງນະໂຍບາຍການເງິນທີ່ຈະຊ່ວຍຮັກສາລະດັບການບໍລິຫານ, ການດຳເນີນງານຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຍັງຮັກສາຜົນປະໂຫຍດທາງສັງຄົມໂດຍລວມ, ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດ, ນອກຈາກນັ້ນຍັງເປັນເຄື່ອງມືໃນການກະຈາຍຊັບພະຍາກອນພາກລັດໄປສູ່ພາກເອກະຊົນ ໂດຍລັດຖະບານມີລາຍໄດ້ຈາກການເກັບພາສີ-ອາກອນຈາກປະຊາຊົນ ແລ້ວນຳລາຍໄດ້ທີ່ເກັບມາໃຊ້ຈ່າຍໃນການຕ່າງໆຕາມທີ່ລັດຖະບານຕ້ອງການທີ່ຢູ່ໃນລັກສະນະສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການສາທາລະນະ, ການລົງທຶນໃນໂຄງສ້າງພື້ນຖານທາງດ້ານເສດຖະກິດເປັນຕົ້ນ (Musgrave Richard A, 1989).

ນະໂຍບາຍການເງິນເປັນນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຕັດສິນໃຈຂອງລັດຖະບານທາງດ້ານການໃຊ້ຈ່າຍເງິນເຂົ້າໄປໃນລະບົບເສດຖະກິດ ເຊັ່ນ: ການເພີ່ມ ຫຼື ຫຼຸດພາສີ ແລະ ໜີ້ສິນ, ການຕັດສິນໃຈຂອງລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບຕໍ່ລະດັບອຸປະສັງລວມ ເຊັ່ນ: ລະດັບລາຄາສິນຄ້າ, ອັດຕາດອກເບ້ຍ, ດຸນຊຳລະເງິນ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ ລວມທັງໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນຕະພັນພາຍໃນປະເທດ, ດັ່ງນັ້ນ ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານຈຶ່ງເປັນເຄື່ອງມືທາງການເງິນທີ່ສຳຄັນຂອງລັດຖະບານເພື່ອສ້າງຄວາມຈະເລີນເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນສັງຄົມ. ສະນັ້ນ, ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານຈຶ່ງເປັນໃຈກາງລະບົບການເງິນແຫ່ງຊາດ, ເປັນເຄື່ອງມືຄຸ້ມຄອງ ແລະ ດັດສີມເສດຖະກິດມະຫາພາກ ເພື່ອຮັບປະກັນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃຫ້ມີການພັດທະນາ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີການວາງແຜນ, ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພິຈາລະນາຢ່າງຮອບດ້ານ ໂດຍມີຈຸດປະສົງຫຼັກເພື່ອຮັກສາລະດັບການບໍລິຫານຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລະດັບເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ເຊິ່ງປະກອບມີ 1) ລາຍຈ່າຍໃນການດຳເນີນງານຂອງລັດໃນດ້ານເງິນເດືອນຂອງລັດຖະກອນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳນັກງານ, ບໍລິຫານງານ ເປັນຕົ້ນ ແລະ 2) ລາຍຈ່າຍເພື່ອການລົງທຶນ ໃນໂຄງການຕ່າງໆ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ລາຍຈ່າຍໃນການສ້າງສາ

ທານຸປະໂພກ, ລາຍຈ່າຍເພື່ອການສຶກສາ ເປັນຕົ້ນ (ສະພາແຫ່ງຊາດ, 2015).

ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1986 ເປັນຕົ້ນມາລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດປະເທດສູ່ພາຍນອກ ແລະ ກອງປະຊຸມສະພາບໍລິຫານສູງສຸດຂອງ ສປປ ລາວ ຄັ້ງທີ 4 ໄດ້ດຳເນີນການປະຕິຮູບລະບົບເສດຖະກິດໃໝ່ໂດຍໃຊ້ຫຼັກການກິນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດໄລຍະ 5 ປີ (1986-1990) ແລະ ເປີດການຄ້າເສລີພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ລັດຖະບານໃຊ້ຈ່າຍໃນການລົງທຶນໂຄງສ້າງພື້ນຖານທາງເສດຖະກິດຂຶ້ນເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແລະ ລົງທຶນຮ່ວມກັບການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໂດຍເຮັດໃຫ້ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ປີ 1986 ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຈຳນວນ 26.54 ຕື້ກີບ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຈຳນວນ 124.30 ຕື້ກີບ (ADB, 2003).

ໃນປີ 1997 ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກວິກິດການເງິນອາຊີ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງລາວບັນຫາເລື້ອງ ອັດຕາເງິນເຟີ້ສູງທີ່ສຸດ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານລາວໄດ້ດຳເນີນການສ້າງຄວາມແຂ້ມແຂງໃນການຄອບຄຸມເສດຖະກິດມະຫາພາກໂດຍນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍການຄັງແບບຂະຫຍາຍຕົວ ຫຼື ນະໂຍບາຍການຂາດດຸນງົບປະມານໂດຍການເພີ່ມລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານສູງຂຶ້ນໂດຍມີຈຳນວນ 412.2 ຕື້ກີບເພື່ອສິດເມັດເງິນເຂົ້າໄປໃນລະບົບເສດຖະກິດເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການພາຍໃນປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ ທັງເປັນການສົ່ງເສີມການລົງທຶນທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ ຈຳນວນ 2,200.33 ຕື້ກີບ (ADB, 2003).

ຫຼັງວິກິດການເງິນອາຊີ ປີ 1997 ລັດຖະບານ ສປປ ລາວໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍການເງິນແບບຂະຫຍາຍຕົວ ຫຼື ນະໂຍບາຍການຂາດດຸນງົບປະມານເນື່ອງຈາກປະເທດລາວຢູ່ໃນຖານະເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນມີຄວາມທຸກຍາກ, ເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ມີຕ້ອງການພັດທະນາປະເທດໃຫ້ຫຼຸດຜົນຈາກປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ປະຊາຊົນຈະຫຼຸດຜົນຈາກຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມມີສະຖຽນລະພາບທາງເສດຖະກິດ, ສະນັ້ນລັດຖະບານຈຶ່ງນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍແບບຂາດດຸນງົບປະມານ ແລະ ມີແນວໂນ້ມສູງຂຶ້ນໃນອານາຄົດ ເຊິ່ງມາຮອດປີ 2020 ມີຈຳນວນ 30.858 ຕື້ກີບ (Ministry of Finance, 2020) ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ໃຫ້ GDP ມີຈຳນວນ 160,900.68 ຕື້ກີບ (ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2020).

ດັ່ງນັ້ນ, ຈາກບັນຫາທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ຄະນະຜູ້ຄົ້ນຄວ້າຈຶ່ງຕ້ອງການຄົ້ນຄວ້າຜົນໄດ້ຮັບຂອງລັດຖະບານນະໂຍບາຍທີ່ຕ້ອງການສຸກຍູ້ໃຫ້ເສດຖະກິດ ໂດຍການເພີ່ມລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນຫຼາຍໜ້ອຍເທົ່າໃດຕໍ່ລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມຖ້າການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດສົ່ງຜົນຕໍ່ລາຍຈ່າຍລັດຖະບານ ຫຼາຍໜ້ອຍເທົ່າໃດ.

ຈຸດປະສົງໃນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ເພື່ອ 1) ທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ລາຍຈ່າຍຂອງ ລັດຖະບານ ກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສຳພັນໃນທາງໃດທັງໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ, 2) ຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນລະຫວ່າງລະຫວ່າງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ວ່າຕົວປ່ຽນໃດເປັນຕົວປ່ຽນເຫດ ແລະ ຕົວປ່ຽນໃດເປັນຕົວປ່ຽນຜົນ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ

ກຸ່ມເປົ້າໝາຍໃນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ແມ່ນເຄື່ອງມືນະໂຍບາຍລາຍຈ່າຍຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ເພື່ອພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ສ້າງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ.

2.2 ເຄື່ອງມືໃນການຄົ້ນຄວ້າ

ວິທີການຄົ້ນຄວ້າຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນໃຊ້ແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດໃນສົມຜົນການຖົດຖອຍ ໂດຍປະກອບມີຕົວປ່ຽນຕາມ ແລະ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ເຊິ່ງປະກອບມີລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ.

2.3 ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າ

ການຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ຄະນະຜູ້ຄົ້ນຄວ້າໄດ້ໃຊ້ຂໍ້ມູນໃຊ້ທຸຕິຍະພູມ (Secondary data) ເປັນຂໍ້ມູນລາຍປີແຕ່ ປີ 1986 ຫາ 2020 ຈຳນວນ 35 ປີ ໂດຍປະກອບມີລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ, ຈຳນວນປະຊາກອນຂອງລາວ ຈາກບົດລາຍຕົວຊີ້ວັດ ຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB Key Indicators) ແລະ ບົດລາຍງານເສດຖະກິດລາຍປີຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

2.4 ແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ

ການສ້າງແບບຈຳລອງແມ່ນອີງໃສ່ການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Nisanard Nisskomkreangdet (2005) ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າ Wiseman and Peacock (1961), ໂດຍມີແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດດັ່ງນີ້:

$$\ln G_t = \beta_0 + \beta_1 \ln Y_t + e_t \dots \dots \dots (1)$$

$$\ln Y_t = \beta_3 + \beta_4 \ln G_t + v_t \dots \dots \dots (2)$$

$$\ln G_t = \beta_5 + \beta_6 \ln(Y/N)_t + w_t \dots \dots \dots (3)$$

$$\ln(Y/N_t) = \beta_7 + \beta_8 \ln G_t + z_t \dots \dots \dots (4)$$

ໂດຍ $\ln G_t$ = ໂລກາລິດຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ.

$\ln Y_t$ = ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ ຂອງ ສປປ ລາວ.

$\ln(Y/N_t)$ = ໂລກາລິດຂອງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ.

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_7$ = ຄ່າສຳປະສິດຄົງທີ່

e_t, v_t, w_t, z_t = ຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນ

2.5 ວິທີການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ການວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນການວິເຄາະແບບປະລິມານ ເຊິ່ງມີຂັ້ນຕອນວິເຄາະດັ່ງນີ້:

1) ການທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຕົວປ່ຽນ (Unit root) ເພື່ອທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມທີ່ມາສຶກສາດ້ວຍວິທີ Augmented Dickey-Fuller.

2) ການທົດສອບ ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ (Co-integration) ຕາມວິທີຂອງ Engle and Granger ໂດຍປະເມີນຄ່າການຖົດຖອຍດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ແລ້ວທົດສອບທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຄ່າຄາດເຄື່ອນຂອງສົມຜົນ.

3) ການທົດສອບຄວາມສຳພັນໄລຍະສັ້ນຕາມແບບຈຳລອງ Error Correction Mechanism (ECM) ເປັນທົດສອບຂະບວນການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມເພື່ອເຂົ້າສູ່ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ໂດຍຕົວປ່ຽນທັງສອງມີຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວແລ້ວ.

4) ການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນ (Tests for Causality) ເປັນການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນທັງສອງວ່າຕົວປ່ຽນໃດເປັນຕົວປ່ຽນເຫດ ແລະ ຕົວປ່ຽນໃດເປັນຕົວປ່ຽນຜົນ ຫຼື ຕົວປ່ຽນທັງ

ສອງເປັນຕົວກຳນົດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ນັ້ນໝາຍເຖິງຕົວປ່ຽນມີຄວາມສຳພັນກັນທັງສອງທິດທາງຕາມວິທີຂອງ Granger Causality ໂດຍພິຈາລະນາຈາກຊ່ວງເວລາທີ່ເໝາະສົມດ້ວຍວິທີ Akaike information criterion (AIC) ແລະ Schwarz criterion(SC).

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

3.1 ທິດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສຳພັນໃນທາງໃດທັງໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ

ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ Level ພົບວ່າ ໂລກາລິດຂອງລາຍຈ່າຍລັດຖະບານ ($\ln G_t$), ໂລກາລິດຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພານໃນປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ ($\ln Y_t$), ໂລກາລິດຂອງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ($\ln(Y/N_t)$) ມີຄ່າສົມບູນ ADF-statistic ທີ່ມີຄ່ານ້ອຍກວ່າຄ່າສົມບູນຂອງ MacKinnon Critical Value ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01; 0.05 ແລະ 0.10 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າຍອມຮັບສົມມຸດຖານຫຼັກ (H_0) ສະແດງວ່າຂໍ້ມູນມີລັກສະນະນະບໍ່ນັ່ງ (Non-Stationary) ຢູ່ໃນລະດັບ Level ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01; 0.05 ແລະ 0.10 ຈຶ່ງຈຳຕ້ອງແກ້ໄຂດ້ວຍການຫາຜົນຕ່າງອັນດັບທີ 1 (First Difference) ແລະ ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ First Difference, ດັ່ງໃນຕາຕະລາງ 1

ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ First Difference ພົບວ່າ ໂລກາລິດຂອງລາຍຈ່າຍລັດຖະບານ ($\ln G_t$), ໂລກາລິດຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພານໃນປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ ($\ln Y_t$), ໂລກາລິດຂອງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ($\ln(Y/N_t)$) ມີຄ່າສົມບູນ ADF-statistic ທີ່ມີໃຫຍ່ກວ່າຄ່າສົມບູນຂອງ MacKinnon Critical Value ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.10 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກ (H_0) ສະແດງວ່າຂໍ້ມູນມີລັກສະນະນະນັ່ງ ຢູ່ໃນລະດັບ First Difference ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.10 ສາມາດນຳຕົວປ່ຽນ ດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍ

ຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສຳພັນໃນທາງໃດທັງໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວໄດ້, ດັ່ງໃນຕາຕະລາງ 2.

ຈາກຕາຕະລາງ 3 ເຫັນວ່າລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພານໃນປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ (GDP) ມີຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວ ເນື່ອງຈາກການທົດສອບຄວາມນຶ່ງຂອງຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນຈາກການປະເມີນຄ່າສົມຜົນ ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນ 0.01 ໂດຍມີຄ່າສົມບູນ ADF-statistic ທີ່ມີໃຫຍ່ກວ່າຄ່າສົມບູນຂອງ MacKinnon Critical Value ທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກ (H_0) ສະແດງວ່າຂໍ້ມູນມີລັກສະນະນະນັ່ງ ຢູ່ໃນລະດັບ Level ໃນທີ່ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ແລະ ສາມາດຂຽນສົມຜົນຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວ ໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\ln G_t = -1.4546 + 0.9931 \ln Y_t + e_t \dots\dots\dots (1)$$

(-7.3943)*** (82.4633)***

$$\ln Y_t = 1.5357 + 1.0021 \ln G_t + v_t \dots\dots\dots (2)$$

(8.5488)*** (82.4633)***

$$\ln G_t = 13.8623 + 1.0812 \ln(Y/N_t) + w_t \dots\dots (3)$$

(446.5367)*** (75.8781)***

$$\ln(Y/N_t) = -12.7349 + 0.9189 \ln G_t + z_t \dots\dots (4)$$

(-75.1295)*** (75.8781)***

ໝາຍເຫດ: ***ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01

ຈາກສົມຜົນທີ (1) ເປັນການສະແດງຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບ GDP ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນກໍລະນີ GDP ເປັນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເປັນຕົວປ່ຽນຕາມ ໂດຍມີຄ່າສຳປະສິດເທົ່າກັບ 0.9931 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າຖ້າກັບການປ່ຽນແປງ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.9931% ແລະ ກົງກັນຂ້າມ.

ຈາກສົມຜົນທີ (2) ເປັນການສະແດງຄວາມສຳພັນໄລຍະຍາວລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບ GDP ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນກໍລະນີລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເປັນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ GDP ເປັນຕົວປ່ຽນຕາມ ໂດຍມີຄ່າສຳປະສິດເທົ່າກັບ 1.0021 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າຖ້າການປ່ຽນລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.0021% ແລະ ກົງ

ກັນຂ້າມ.

ຈາກສົມຜົນທີ (3) ເປັນການສະແດງຄວາມສໍາພັນ ໄລຍະຍາວລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບລາຍໄດ້ຕໍ່ ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ໃນກໍລະນີລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງ ລັດຖະບານເປັນຕົວປ່ຽນຕາມ ໂດຍມີຄ່າສໍາປະສິດເທົ່າກັບ 1.0812 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າຖ້າການປ່ຽນແປງລາຍໄດ້ຕໍ່ ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ການ ປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.0812% ແລະ ກົງກັນຂ້າມ.

ຈາກສົມຜົນທີ (4) ເປັນການສະແດງຄວາມສໍາພັນ ໄລຍະຍາວລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບລາຍໄດ້ຕໍ່ ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ໃນກໍລະນີລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະ ບານ ເປັນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວເປັນຕົວປ່ຽນຕາມ ໂດຍມີຄ່າສໍາປະສິດເທົ່າກັບ 0.9189 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າຖ້າການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍ ຂອງລັດຖະບານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.9189% ແລະ ກົງກັນຂ້າມ.

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4 ເຫັນວ່າ ຄວາມສໍາພັນໄລຍະ ສັ້ນຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ GDP ຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມແບບຈຳລອງ ECM ແລະ ສາມາດຂຽນສົມຜົນ ຄວາມສໍາພັນໄລຍະສັ້ນ ໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\Delta \ln G_t = 0.028 + 0.865 \Delta \ln Y_t - 0.6309 e_{t-1} \dots (5)$$

$$\Delta \ln Y_t = 0.081 + 0.616 \Delta \ln G_t - 0.4052 v_{t-1} \dots (6)$$

$$\Delta \ln G_t = 0.043 + 0.868 \Delta \ln (Y/N_t) - 0.5505 w_{t-1} (7)$$

$$\Delta \ln (Y/N_t) = 0.066 + 0.598 \Delta \ln G_t - 0.3742 z_{t-1} (8)$$

ຈາກສົມຜົນທີ (5) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄ່າສໍາປະສິດ ຂອງ e_{t-1} ເທົ່າກັບ -0.6309 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າໃນການປັບຕົວ ໄລຍະສັ້ນຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເຂົ້າສູ່ດຸນນະພາບ ໄລຍະຍາວ ດ້ວຍຄວາມໄວ 63.09% ໂດຍການປ່ຽນແປງ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານຂຶ້ນຢູ່ການປ່ຽນແປງ GDP ໃນ ຊ່ວງເວລາດຽວກັນ ແລະຄວາມຄາດເຄື່ອນທີ່ເກີດຂຶ້ນຈິງ (Actual Value) ໃນປີຜ່ານມາ 1 ປີ ດ້ວຍມີລະດັບຄວາມ ສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ແລະ ເມື່ອທົດສອບບັນຫາ Serial Correlation ດ້ວຍວິທີ Serial Correlation LM test ພົບວ່າຄ່າ Probability ທີ່ຄໍານວນມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.8308 ໂດຍມີຄ່າໃຫຍ່ກວ່າລະດັບສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງ

ສະແດງວ່າແບບຈຳລອງນີ້ບໍ່ມີບັນຫາ Serial Correlation ໃນລະດັບສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01.

ຈາກສົມຜົນທີ (6) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄ່າສໍາປະສິດ ຂອງ v_{t-1} ມີຄ່າເທົ່າກັບ -0.4052 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າການ ປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງ GDP ເຂົ້າສູ່ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ດ້ວຍຄວາມໄວ 40.52% ໂດຍການປ່ຽນແປງ GDP ຂອງ ສປປ ລາວ ຂຶ້ນຢູ່ການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ໃນຊ່ວງເວລາດຽວກັນ ແລະ ຄວາມຄາດເຄື່ອນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈິງໃນປີຜ່ານມາ 1 ປີ ດ້ວຍມີລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິ ຕິ 0.01 ແລະ ເມື່ອທົດສອບບັນຫາ Serial Correlation ດ້ວຍວິທີ Serial Correlation LM test ພົບວ່າຄ່າ Probability ທີ່ຄໍານວນມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.1541 ໂດຍມີຄ່າ ໃຫຍ່ກວ່າລະດັບສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງສະແດງວ່າ ແບບຈຳລອງນີ້ບໍ່ມີບັນຫາ Serial Correlation ໃນລະດັບ ສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01.

ຈາກສົມຜົນທີ (7) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄ່າສໍາປະສິດ ຂອງ w_{t-1} ເທົ່າກັບ -0.5505 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມ ວ່າການປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເຂົ້າ ສູ່ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ດ້ວຍຄວາມໄວ 55.05% ໂດຍ ການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານຂຶ້ນຢູ່ການການ ປ່ຽນແປງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ໃນຊ່ວງເວລາດຽວກັນ ແລະ ຄວາມຄາດເຄື່ອນທີ່ເກີດຂຶ້ນຈິງ ໃນປີຜ່ານມາ 1 ປີ ແລະ ເມື່ອທົດສອບບັນຫາ Serial Correlation ດ້ວຍວິທີ Serial Correlation LM test ພົບວ່າຄ່າ Probability ທີ່ ຄໍານວນມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.5320 ໂດຍມີຄ່າໃຫຍ່ກວ່າລະດັບ ສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງສະແດງວ່າແບບຈຳລອງນີ້ບໍ່ມີ ບັນຫາ Serial Correlation ໃນລະດັບສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01.

ຈາກສົມຜົນທີ (8) ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄ່າສໍາປະສິດ ຂອງ z_{t-1} ມີຄ່າເທົ່າກັບ -0.3742 ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າການ ປັບຕົວໄລຍະສັ້ນຂອງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຂົ້າສູ່ດຸນນະພາບໄລຍະຍາວ ດ້ວຍຄວາມໄວ 37.42% ໂດຍການປ່ຽນແປງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ຂຶ້ນຢູ່ການປ່ຽນແປງ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ໃນຊ່ວງເວລາດຽວກັນ ແລະ ຄວາມຄາດເຄື່ອນທີ່ເກີດຂຶ້ນຈິງ ໃນປີຜ່ານມາ 1 ປີ ດ້ວຍມີ ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ແລະ ເມື່ອທົດສອບ ບັນຫາ Serial Correlation ດ້ວຍວິທີ Serial Correlation LM test ພົບວ່າຄ່າ Probability ທີ່ຄໍາ ນວນມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.2445 ໂດຍມີຄ່າໃຫຍ່ກວ່າລະດັບສໍາ ຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ເຊິ່ງສະແດງວ່າແບບຈຳລອງນີ້ບໍ່ມີບັນ

ຫາ Serial Correlation ໃນລະດັບສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01.

3.2 ຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນລະຫວ່າງລະຫວ່າງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ

ຈາກຕາຕະລາງທີ 5 ແລະ ຕາຕະລາງ 6 ເຫັນວ່າຄ່າ $AIC = -2.1858$ ແລະ $HQ = -1.9732$ ຂອງການປ່ຽນລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ກັບ GDP ຂອງ ສປປ ລາວ, ຄ່າ $AIC = -2.1291$ ແລະ $SC = -1.9165$ ຂອງລາຍຈ່າຍລັດຖະບານ ກັບ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ເຊິ່ງເປັນຄ່າທີ່ນ້ອຍທີ່ສຸດຢູ່ໃນຊ່ວງເວລາ (Lag) ທີ່ 3 ຈຶ່ງເປັນຊ່ວງເວລາທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ໃນການທົດສອບ.

ຈາກຕາຕະລາງ 7 ເຫັນວ່າການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເປັນສາຍເຫດຂອງການປ່ຽນ GDP ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ກົງກັນຂ້າມການປ່ຽນ GDP ຂອງ ສປປ ລາວເປັນສາຍເຫດຂອງການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05, ສ່ວນການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເປັນສາຍເຫດຂອງການປ່ຽນແປງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ແລະ ກົງກັນຂ້າມການປ່ຽນແປງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ເປັນສາຍເຫດຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

4. ວິພາກຜົນ

1) ຈາກການສຶກສາຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ພົບວ່າມີຄວາມສໍາພັນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຄືການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງ GDP ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນໃນທົດທາງດຽວກັນ, ສ່ວນໃຫ້ການປ່ຽນແປງ GDP ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນສົ່ງຜົນເຮັດປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານໃນທົດທາງດຽວກັນ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງ ກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Nisanard Nisskomkreangdet (2005) ທີ່ໄດ້ທົດສອບຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງ ປະເທດໄທ ທັງຄວາມສໍາພັນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ໃນທົດທາງດຽວກັນ. ສອດຄ່ອງກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Preeda Jaithoum (2010) ທີ່ໄດ້ວິເຄາະຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍ

ບໍລິຫານປົກກະຕິ, ລາຍຈ່າຍເພື່ອການລົງທຶນ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດຂອງປະເທດໄທ ໂດຍຜົນການການສຶກສາພົບວ່າລາຍຈ່າຍບໍລິຫານປົກກະຕິມີຄວາມສໍາພັນກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດໃນດຸນນະພາບໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ແຕ່ກົງກັນຂ້າມການຄົ້ນຄວ້າບໍ່ສອດຄ່ອງໃນການດ້ານລາຍຈ່າຍການລົງທຶນບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ. ສອດຄ່ອງກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Ronachit Sommmmit ທີ່ໄດ້ສຶກສາບົດບາດລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານຕໍ່ຕົວປ່ຽນທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງປະເທດໄທ ໂດຍຜົນການສຶກສາພົບວ່າລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານມີຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວຕໍ່ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດມາກທີ່ສຸດ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຍາກໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຈະຕ້ອງເພີ່ມລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ໂດຍສະເພາະລາຍຈ່າຍເພື່ອການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການພາຍໃນປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ.

2) ຈາກການສຶກສາພົບວ່າການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເປັນສາຍເຫດຂອງການປ່ຽນແປງ GDP ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ, ສ່ວນການປ່ຽນແປງ ການປ່ຽນແປງ GDP ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວເປັນສາຍເຫດຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບງານວິໄຈຂອງກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Nisanard Nisskomkreangdet (2005) ທີ່ໄດ້ທົດສອບຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງ ປະເທດໄທ. ສອດຄ່ອງກັບ Wutthipong Tabao(2015) ທີ່ໄດ້ວິເຄາະຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດແຕ່ລະຂະແໜງ ທີ່ມີຜົນການຄົ້ນຄວ້າວ່າລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນດ້ານອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການບໍລິການເປັນເຫດເປັນຜົນໃຫ້ລາຍຈ່າຍບໍລິຫານປົກກະຕິຂອງ ລັດຖະບານ ລວມທັງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນດ້ານອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການບໍລິການເປັນເຫດເປັນຜົນໃຫ້ລາຍຈ່າຍເພື່ອການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານ.

ສອດຄ່ອງກັບ Preeda Jaithoum (2010) ທີ່ມີຜົນການສຶກສາວ່າລາຍຈ່າຍບໍລິຫານປົກກະຕິເປັນເຫດເປັນຜົນໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດຂອງໄທ ແລະ ລາຍຈ່າຍການລົງທຶນບໍ່ເປັນເຫດເປັນຜົນໃຫ້ໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດຂອງໄທ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຍາກໃຫ້ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນ ລັດຖະບານຄວນກຳນົດ ການກຳນົດນະໂຍບາຍການຄັງໃນດ້ານລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ນະໂຍບາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໄປທາງດຽວກັນ ແລະ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັນ ເວລານັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ຫຼຸດຜົນຈາກປະເທດດ້ອຍຜັດທະນາໄດ້.

5. ສະຫຼຸບ

ຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສຳພັນໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ໃນທາງດຽວກັນ ໃນກໍລະນີການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ ກັບ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ, ການປ່ຽນແປງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ກັບ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ລວມທັງການປ່ຽນແປງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຜົນໃຫ້ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນກັບ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ.

ການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານເປັນສາຍເຫດຂອງການປ່ຽນແປງ GDP ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ, ສ່ວນການປ່ຽນແປງ GDP ແລະ ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວເປັນສາຍເຫດຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ເຊັ່ນດຽວກັນ, ດັ່ງນັ້ນ, ການກຳນົດນະໂຍບາຍການຄັງໃນດ້ານລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ນະໂຍບາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໄປທາງດຽວກັນ ແລະ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັນ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ພວກເຮົາ (ທີມງານນັກຄົ້ນຄວ້າ) ຂໍປະຕິບາຍຕົນວ່າຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດໃດໆທັງນັ້ນ, ກໍລະນີ ມີການລະເມີດໃນຮູບການໃດກໍຕາມພວກເຮົາມີຄວາມຍິນດີ ຂໍຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

- ກະຊວງການເງິນ. (2020). ບົດລາຍງານສະຖິຕິເງິນຕາແຫ່ງລັດ ປີ 2020. [ອອນໄລ໌], 2021. [ຄົ້ນຫາວັນທີ 21 ຕຸລາ 2021]. ຄື້ນຫາຈາກ : <https://www.mof.gov.la/>
- ສະພາແຫ່ງຊາດ. (2015). ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍງົບປະມານແຫ່ງລັດ ເລກທີ 71/ສພຊ: ໜ້າ 1 ແລະ 7.
- ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ. (2020). ຖານຂໍ້ມູນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ. [ອອນໄລ໌], 2021. [ຄົ້ນຫາ 21 ຕຸລາ 2021]. ຄື້ນຫາຈາກ: <https://laosis.lsb.gov.la/>.
- ພູເພັດ ກ້ວງພິລາລິງ, ບຸນມິ ອິນທະເກສອນ, ຄຳມະນິກອນ ສີປະເສດ, ມຸນິກ ບຸນຍະລາສີ .(2016). ການນຳໃຊ້ໂປຣແກຣມ EViews ສຳລັບເສດຖາມິຕິ. ຈັດພິມໂດຍມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ: ໜ້າ 124, 142, 318.
- ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ .(2021). ບົດລາຍງານທາງເສດຖະກິດປະຈຳປີ ແຕ່ປີ 1993-2019, [ອອນໄລ໌], 2021. [ຄົ້ນຫາ19 ຕຸລາ 2021]. ຄື້ນຫາຈາກ: <https://www.bol.gov.la/>.
- ອັກຄະຣະວົງ ອິນທອງ. (2003). ຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ EViews ເພື່ອການວິເຄາະ Unit root, Cointegration ແລະ ECM, ສະຖາບັນວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາໄລຊຽງໃໝ່, ປີ 2003. [ອອນໄລ໌], 2021. [ຄົ້ນຫາ 20 ມັງກອນ 2021]. ຄື້ນຫາຈາກ: https://piboonrungsroj.files.wordpress.com/2011/08/akarapong_handbook_eviews_unit_root_cointegration_error_correction.pdf
- ADB.(2020). Key indicator for Lao.PDR. [Online] 2021. Available from:<https://www.adb.org/publications/key-indicators-asia-and-pacific-2020>
- ADB. (2003). Key indicator for Lao.PDR. [Online] 2021. Available from:<https://www.adb.org/publications/key-indicators-developing-asian-and-pacific-countries-2003>.
- Dakurah, A. Henry, Davies, Stephen P. and Sampath, Rajan K. (2001). Defense spending and economic growth in developing countries: A causality analysis. Journal of Policy Modeling, 23, 651-658.
- Devarajan, S., Swaroop, V., and Heng-fu, Z. (1996). The composition of public

- expenditure and economic growth. Journal of Monetary Economics, 37(2-3), 313-344.
- Joerding, W. (1986). Economic growth and defense spending. Journal of Development Economics, 21, 35-40.
- Gokmenoglu, Korhan K., Taspinar, Nigar and Sadeghieh, Mohammedmaeil. (2015). Military expenditure and economic growth: The case of Turkey. Procedia Economics and Finance, 25, 455-462.
- Musgrave Richard A and Musgrave Peggy B. (1989). Public Finance in theory and practice. New York: McGraw-hill Book.
- Nisanard Nisskomkreangdet. (2005). The test of relationship between Government expenditure and Economics growth of Lao. PDR. Master of economic. Chiang Mai University.
- Sinha Dipendra. (1998). The government expenditure and Economic growth in Malaysia. Journal of Economic Development: P71-80.
- Ronachit Sommit. (2007). The Role of government expenditure on the macroeconomic variables in Thailand. Master of economic. Chiang Mai University. [Online] 2021. Available from: <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:107142>.
- Preeda Jaithoum. (2010). An Analysis of the Relationship Between Current Expenditure of Government, Capital Expenditure of Government and Gross Domestic Product of Thailand. Master of economic. Chiang Mai University. [Online] 2021. Available from: <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Seach/>.
- Wiseman, Jack and Peacock Allan T. (1961). The Growth of government Expenditure in the United Kingdom New york: Princeton University Press.
- Wutthipong Tabao. (2015). Analysis of the relationship between Thailand's government expenditure and gross domestic product by sector. Master of economic. Chiang Mai University. [Online] 2021. Available from: <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:121835>.

ຕາຕະລາງ 1 ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ Level

Stationary test (Unit Root at Level)							
ຕົວປ່ຽນ	Lag	ADF t-statistic	MacKinnon Critical Value			P-Value	ຜົນການທົດສອບ
			1%	5%	10%		
LnG_t	2	-2.454422	-3.639407	-2.951125	-2.614300	0.1352	Non-Stationary
LnY_t	0	-2.536222	-3.653730	-2.957110	-2.617434	0.1167	Non-Stationary
$\text{Ln}(Y/N_t)$	1	-2.282831	-3.646342	-2.954021	-2.615817	0.1832	Non-Stationary

ຕາຕະລາງ 2 ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF ຢູ່ລະດັບ First Difference

Stationary test (Unit Root at First Difference)							
ຕົວປ່ຽນ	Lag	ADF t-statistic	MacKinnon Critical Value			P-Value	ຜົນການທົດສອບ
			1%	5%	10%		
LnG_t	0	-4.340070	-3.646342	-2.954021	-2.615817	0.0017	Stationary
LnY_t	0	-2.798409	-3.646342	-2.954021	-2.615817	0.0694	Stationary
$\text{Ln}(Y/N_t)$	0	-2.870640	-3.646342	-2.954021	-2.615817	0.0597	Stationary

ຕາຕະລາງ 3 ສະແດງເຖິງການທົດສອບຄວາມສໍາພັນໄລຍະຍາວຂອງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ

Dependent Variable	Independent Variable	Coefficient (Standard Error)	t-statistic (Prob.)	Adjusted R ²	ADF ຂອງຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນ
LnG_t	Contant	-1.454562 (0.196714)	-7.394307 (0.0000)	0.995171	--3.888283*** (1% CV=-2.634731)
	LnY_t	0.993121 (0.012043)	82.46328 (0.0000)		

LnY _t	Contant	1.535695 (0.179639)	1.002064 (0.0000)	0.995171	-3.882037*** (1% CV=-2.634731)
	LnG _t	0.160453 (0.012152)	82.46328 (0.0000)		
LnG _t	Contant	13.86228 (0.031044)	446.5367 (0.0000)	0.994301	-3.482817*** (1% CV=-2.634731)
	Ln(Y/N _t)	1.081987 (0.014260)	75.87815 (0.0000)		
Ln(Y/N _t)	Contant	-12.73491 (0.179038)	-71.12959 (0.0000)	0.994301	-3.487531*** (1% CV=-2.634731)
	LnG _t	0.918958 (0.012111)	75.87815 (0.0000)		

ໝາຍເຫດ: *** ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05(5% MacKinnon CV ຄື -2.634731)

ຕາຕະລາງ 4 ສະແດງເຖິງການທົດສອບຄວາມສໍາພັນໄລຍະສັ້ນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ເງິນສໍາຮອງລະຫວ່າງປະເທດ.

Dependent Variable	Independent Variable	Coefficient (Standard Error)	t-statistic (Prob.)	F-statistic (Prob.)	Adjusted R ²
LnG _t	Contant	0.028104 (0.040071)	0.701358 (0.4883)	25.04254*** (0.000000)	0.617686
	LnY _t	0.865080 (0.144437)	5.989313 (0.0000)		
	ECM1	-0.630939 (0.165633)	-3.809252 (0.0000)		
LnY _t	Contant	0.080936 (0.030526)	2.651399 (0.0125)	18.61039*** (0.000005)	0.545593
	LnG _t	0.616393 (0.101190)	6.091452 (0.0000)		
	ECM2	-0.405190 (0.150069)	-0.005280 (0.0111)		
LnG _t	Contant	0.043013 (0.039126)	1.099357 (0.2801)	22.91454*** (0.000001)	0.596507
	Ln(Y/N _t)	0.868577 (0.149129)	5.824333 (0.0000)		
	ECM3	-0.550495 (0.158389)	-3.475595 (0.0015)		
Ln(Y/N _t)	Contant	0.066193 (0.030589)	2.163965 (0.0383)	17.56483*** (0.000008)	0.531224
	LnG _t	0.597692 (0.101003)	5.917544 (0.0000)		
	ECM4	-0.374202 (0.151755)	-2.465836 (0.0194)		

ໝາຍເຫດ: ***ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01

ຕາຕະລາງ 5 ການເລືອກຊ່ວງເວລາທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ເປັນຕົວເງິນ ແລະ ເງິນສໍາຮອງລະຫວ່າງປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ

Lag	AIC	SC	HQ
0	3.196321	3.287929	3.226686
1	-1.964796	-1.689971*	-1.873699
2	-2.078308	-1.620265	-1.926480
3	-2.185771*	-1.544511	-1.973211*

ຕາຕະລາງ 6 ການເລືອກຊ່ວງເວລາທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ແທ້ຈິງ ແລະ ເງິນສໍາຮອງລະຫວ່າງປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ

Lag	AIC	SC	
0	3.217112	3.308720	3.247477
1	-1.930728	-1.655902*	-1.839631
2	-2.019373	-1.561330	-1.867545
3	-2.129045*	-1.487785	-1.916485*

ຕາຕະລາງ 7 ຜົນການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນ(Granger Causality Test)

ສົມມຸດຖານ	Lag	F-Statistic	Prob.
LnG_t ບໍ່ເປັນສາຍເຫດຂອງ LnY_t	3	3.38142	0.0339
LnY_t ບໍ່ເປັນສາຍເຫດຂອງ LnG_t	3	5.43781	0.0051
LnG_t ບໍ່ເປັນສາຍເຫດຂອງ $\text{Ln}(Y/N_t)$	3	4.96785	0.0077
$\text{Ln}(Y/N_t)$ ບໍ່ເປັນສາຍເຫດຂອງ LnG_t	3	3.43265	0.0322